

YARAT Müasir İncəsənət Mərkəzində “Müqavimət haqqında 300 söz” və “Kiçik yalanlar” adlı sərgilər açılıb

İyunun 9-da YARAT Müasir İncəsənət Mərkəzində “Müqavimət haqqında 300 söz” və “Kiçik yalanlar” adlı sərgilər açılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, açılış mərasimindən əvvəl keçirilən mətbuat konfransında YARAT Müasir İncəsənət Məkanının bədii rəhbəri Byörn Geldhof, baş kuratoru Suad Qarayeva, əsərləri nümayiş etdirilən rəssamlardan biri olan danimarkalı Soren Tilo Funder sərgi haqqında geniş məlumat verib.

Byörn Geldhof bildirib ki, bu, 2016-ci ildə YARAT Müasir İncəsənət Mərkəzində açılan ilk sərgilərdir. O deyib: “Hamımız bilirik ki, bu il iqtisadi cəhətdən Azərbaycan və burada əyleşənlərin çoxu üçün o qədər de asan olmadı. Lakin çətinliklə qarşılışlaşmaq bizim üçün böyük və inkişaf etmək deməkdir. Bu il üçün deyə bilirik ki, YARAT, həqiqətən də, dəyişib. Mən bu çətin ildə YARAT-in nailiyətləri ilə qürur duyuram. Bu bize auditoriyamızı genişləndirməyə, daha çox insanları tədbirlərimizə cəlb etməyə imkan yaradır. 2016-ci ilin ilk dörd ayı ərzində təxminən 12 min nəfər tədbirlərimizə cəlb edilib. Çox maraqlı və qürurverici haldır ki, bu insanların əksəriyyəti məhəz təhsil layihələri tərəfindən cəlb edilib. Bu o deməkdir ki, bizim izleyicilərimiz və qonaqlar Mərkəzə təkcə baxmaq deyil, həm də təhsil programlarına və medəniyyət haqqında müzakirələrə qoşulmaq üçün gəlirlər. YARAT-

YARAT Müasir İncəsənət Məkanının baş kuratoru Suad Qarayeva “Müqavimət haqqında 300 söz” sərgisi haqqında geniş məlumat verib. O deyib: “Bu konseptual sərginin mövzusu iki cür müqavimətin mövcudluğundan irəli gəlir. Müqavimət daxili və ictimai olur. Müqavimət üçün insanın heç də partizan olması vacib deyil. Müqavimət gündəlik həyatımızın prosesidir və vətəndaş cəmiyyəti quruluşunda sosial vəzifə daşıyır. Burada təqdim edilmiş işlər 7 gənc rəssamın (Fərhad Fərzəliyev, İlkin Hüseynov, Sıtərə İbrahimova, Aida Mahmudova, Elturan Məmmədov, Habib Saher, Zamir Süleymanov) əsərləridir. Onlar sənki ölkənin gənclərinin düşüncələrini, fikirlərini, əsas mövzularını araşdırıb sərgidə nümayiş etdirirlər. Bu mövzulardan gender münasibətləri, stereotiplərin dəyişməsi, mentalitetin inkişaf etdirilməsi və sosial-siyasi qeyri-sabitlik və geosiyasi iştisəşlər zamanından keçirib yeni kapitalizm və sosial məlumatlılıq əsrinə çatdırırlar. Nümayiş etdirilən yeni əsərlər XX əsrin 60-ci illərinin rəssamları tərəfindən yaradılmış köhne əsərlərə üz tutur, onlara səhəbtəşir. Əksəriyyəti in迪əcən sərgilənməmiş həmin modern incəsənət əsərləri sovet dönməndə meydana gelmiş müqaviməti - sosialist realizmə və təbligat incəsənetinə zidd çıxmışı - eks etdirir. Modern incəsənət ustaları indi də yeni nəsil ölkə rəssamlarının ilham mənbəyini və etibarlı bünövrəsini təşkil edirlər.

Sıtərə İbrahimova və Fərhad Fərzəliyev özlerinin “Reflektor” (2016) və “Gör ne yeyib-içməli yerdir!” (2016) adlı videoəsərlərinde istehza və humor vasitəsilə gender məsələlərinə aid ən çox yayılmış stereotipləri dağıdırılar. Buna bənzər bir inad - azadlıq yol açmaq cəhdı Tələt Şixəliyevin “Gənc oğlanın portreti” (1961) adlı non-konformist rəngkarlıq tablosunda ifadə olunub. Bu işlərin qarşısında Tahir Salahovun “Analara ithaf” (1986) adlı əsərindəki sakitlik onların tam ekinci kimi görünür. Həmin tabloda ifadəsin tapmış zamanın ötüb-keçməsi Habib Saherin “Qodonu gözləyərək” (2016) adlı əsərində davam etdirilir, təsviri sənətin tarixi istinadları vasitəsilə ənənəvi dünyagörüşünün tədricən dağılmasına xidmət etməyə başlayır.

Müqavimətin fenomenal təzahürünü Aida Mahmudovanın “Adsız” adlı əsərində görmək olar. Əsasən, tənzif parçasından hazırlanmış onun bu yeni əsəri fərdi mübarizənin elə cisməni ifadəsidir ki, nəhəng nisbi ölçüsünə görə yerləşdiyi məkanı doldurması vasitəsilə seyrilərə paylaşılmış olur. İfrat cismiliyinə görə bu instalyasiya Rasim Babayevin “Torpaq neft ilə zəngindir” (1976) adlı ekspresyonist əsəri ilə səslişir.

Sərginin açılış mərasimində rəsmi şəxslər, mədəniyyət və incəsənət xadimləri iştirak ediblər. YARAT Müasir İncəsənət Mə-

kanının bədii rəhbəri Byörn Geldhof çıkış edərək sərginin təşkilində əməyi olan hər kəsə təşəkkürünü bildirib.

“Müqavimət haqqında 300 söz” sərgisində gənc rəssamların təqdim etdikləri əsərlərdə həm bugünkü Azərbaycan cəmiyyətinin bütövlükde apardığı, həm də vətəndaşlarımızın fərdi surətə üzləşdiyi mübarizələr tədqiq olunur. Rəssamlar özlerinin də məxsus oluqları gənc nəslin səslenirdiyi fikirləri iqtisadi qeyri-sabitlik və geosiyasi iştisəşlər zamanından keçirib yeni kapitalizm və sosial məlumatlılıq əsrinə çatdırırlar. Nümayiş etdirilən yeni əsərlər XX əsrin 60-ci illərinin rəssamları tərəfindən yaradılmış köhne əsərlərə üz tutur, onlara səhəbtəşir. Əksəriyyəti in迪əcən sərgilənməmiş həmin modern incəsənət əsərləri sovet dönməndə meydana gelmiş müqaviməti - sosialist realizmə və təbligat incəsənetinə zidd çıxmışı - eks etdirir. Modern incəsənət ustaları indi də yeni nəsil ölkə rəssamlarının ilham mənbəyini və etibarlı bünövrəsini təşkil edirlər.

Sıtərə İbrahimova və Fərhad Fərzəliyev özlerinin “Reflektor” (2016) və “Gör ne yeyib-içməli yerdir!” (2016) adlı videoəsərlərinde istehza və humor vasitəsilə gender məsələlərinə aid ən çox yayılmış stereotipləri dağıdırılar. Buna bənzər bir inad - azadlıq yol açmaq cəhdı Tələt Şixəliyevin “Gənc oğlanın portreti” (1961) adlı non-konformist rəngkarlıq tablosunda ifadə olunub. Bu işlərin qarşısında Tahir Salahovun “Analara ithaf” (1986) adlı əsərindəki sakitlik onların tam ekinci kimi görünür. Həmin tabloda ifadəsin tapmış zamanın ötüb-keçməsi Habib Saherin “Qodonu gözləyərək” (2016) adlı əsərində davam etdirilir, təsviri sənətin tarixi istinadları vasitəsilə ənənəvi dünyagörüşünün tədricən dağılmasına xidmət etməyə başlayır.

Müqavimətin fenomenal təzahürünü Aida Mahmudovanın “Adsız” adlı əsərində görmək olar. Əsasən, tənzif parçasından hazırlanmış onun bu yeni əsəri fərdi mübarizənin elə cisməni ifadəsidir ki, nəhəng nisbi ölçüsünə görə yerləşdiyi məkanı doldurması vasitəsilə seyrilərə paylaşılmış olur. İfrat cismiliyinə görə bu instalyasiya Rasim Babayevin “Torpaq neft ilə zəngindir” (1976) adlı ekspresyonist əsəri ilə səslişir.

Sərginin açılış mərasimində rəsmi şəxslər, mədəniyyət və incəsənət xadimləri iştirak ediblər. YARAT Müasir İncəsənət Mə-

rin və cəmiyyətin fasad üzünü nümayiş etdirir. Zəmir Süleymanovun “İddia” (2016) adlı əsərində araşdırılan ideoloji mübarizədə Bakının memarlığında nəzərə çarpan yeni əlamətlər eks etdirilir.

Sərginin tamamlayıcı nöqtəsi olaraq, burada Azərbaycanın 1991-ci ildə dövlət müstəqilliyini əldə etdiyi vaxtdan ölkəmizin siyasi gerçəkləyini müəyyənleşdirən münaqışını ifadə edən naməlum qara dağlar obrazı yerləşdirilib. Dağlıq Qarabağ ərazisində populyar mahnıların təsadüfi seçim yolu ilə toplanmış 20 musiqi parçasının sədaları Elturan Məmmədovun “Adız yüksəklək” (2016) adlı əsərinin təqdimini bir az da gücləndirir. Əsər, Böyükəğa Mirzəzadənin sülhə çağırış səslenidir “1945” adlı tablosu (1976) ilə ziddiyətli tərzdə yan-yanaya yerləşdirilib. Ustadın modern incəsənətə aid həmin şah əsəri ‘NET’ (‘YOX’) kəlməsi ilə müqavimətin əbədi formasını nümayiş etdirir.

Sərgidə nümayiş olunan modern incəsənət rəssamlarının əsərləri Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyası tərəfindən təqdim olunub.

“Kiçik yalanlar” adlı sərgidə David Klaerbout (Belçika) və Soren Tilo Funderin (Danimarka) videoəsərləri təqdim edilib.

Bu sərgi iki rəssamın seçilmiş əsərləri vasitəsilə insanın fiziki reallıq hüdudlarını işləqləndirir, həmin reallığın təzahürlərində sosial müəmmələri təqdim etmək imkanlarını nümayiş etdirir.

Alti əsərin söhbətənə bənzəyən sərginin üç eksponatı qırılmaz bir dövərə yaradır. David Klaerboutun “Nəfəs alan quş” (Breathing Bird) (2012) adlı əsərinin poetik obrazı seyrini xaininə yanıldır və çasdırır. Bu kiçik ölçülü əsərin qarşısında isə işdən qayıdarkən

in əsas məqsədlərdən biri də məhəz budur. Biz insanlarla danışmaq isteyirik. YARAT-in bugünkü fəaliyyəti və nailiyətləri, əlbətə ki, onun komandasının uğurudur. Bu meşrur komanda çətinliklərə rəğmən məqsədlərimizə çatmaqdə bize kömək etdi. Deməli, bizim sıralarımızı genişləndirir. Bu aydan etibarən biz yeni 30 art-təcrübə programına qoşulan gənclərlə işləyəcəyik. Onlar da insanlarla ünsiyət qurmaqdə bize kömək edəcəklər. Bu gənclər sərgi salonlarında olacaq və bütün qonaqlarla bilavasitə ünsiyətde olacaqlar. “Müqavimət haqqında 300 söz” və “Kiçik yalanlar” adlı sərgilər isə bir növ dəvətdir. Bu, sərgiye insanları cəlb etmək, onların təxəyyüllərini, bacarıqlarını inkişaf etdirmək və müzakirələrlə aparmaq üçün vacibdir.”

Bu rəssamlar sovet dövrünün sosialist realizməne qarşı mübarizənin daimi nümayəndələridir.

Soren Tilo Funder bildirib ki, “Kiçik yalanlar” xoş niyyətlər naminə işlədilən yalanlar, uydurma tarixçələr və məyusluq aləminə bir səyahətdir. Bu sərgi XX əsrin iki ən böyük siyasi “həqiqət”ini - addimbaşı səslenən yalanlara, saxta qəhrəman obrazlarına və qondar-

ma metaforalara müraciət edən iki siyasi təcrübəni qarşı-qarşıya çıxarıb toqquşdurur. Kiçik yalanlar gündəlik həyatımızdan bəhs edir, sosial-siyasi gerçəkliliyi nece dərk etməyimi göstərir, tarixi məlumatımızı müasir quruluşuna dair yanışmalar İlkin Hüseynovun “Müvəqqəti narahatlılığı görə üzr istəyirik” (2016) adlı fotoislərində təqdim olunaraq, üzümüddətli keçid dövrünü yaşayan şəhə-

leyan yağışa düşmüş neftçilər (Nigeriya, “Shell” şirkəti) adlı monumental əsər yerləşir (Oil Workers (from the Shell company of Nigeria) returning home from work, caught in torrential rain) (2013). Bu əsər adamı laqeyd qoymuş kimi olsa da, gözünü çəkməyə qoymur - xüsusi səhnə mizanız ilə seyrini tələyə salır. O, neft sərvətlərinə əsaslanan iqtisadi gerçəkliliyi və əhalinin bununla bağlı səsiyal ümidi lərini sual altına alır. “Neftçilər”dəki etəlatələ üzəbəüz Soren Tilo Funderin kortəbi həyat enerjisi ilə dolu “Məhəz bu an (Antuan)” (In This Very Moment (Antoine)) (2014) adlı əsərini görmək olar. Burada gənc bir oğlan ayağına diyircəkli konki keçirib ehtirasla rəqs edir, məkanı isə Birinci Dünya Müharibəsinin şiddetli

dağıdılardır: kamerası geriye çəkilərək “məşəliyin” sırf sub-şəhər mənzərəsi olduğunu ortaya çıxarırlar. Buradakı təqnidin məzgi belədir: birmənəli yanaşma mütləq xəyanətlə üzləşəcək.

Kiçik yalanlar adəmi heyran da qoyur, məyəs da edir; bizim özünütəsdiq etibarımızdan doğur, insanı zəifliklərimizi isə üzə çıxarırlar. Bu sərgi hisslerimizə səslənir, gündəlik həyatımızda saxta anlayışlar cəmiyyətin xoşniyyəti yalanlarını sezməyə bizi təşviq edir.

Sərgilərin kuratorları Suad Qarayeva-Maleki və Byörn Geldhofdur.

Sərgi “Vidi-Square” şirkəti tərəfindən dəstəklənir və oktyabrın 9-dək davam edəcək.

AZƏRTAC